

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

De curatoribus furioso vel alijs extra minores dandis

[urn:nbn:de:bsz:31-319110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319110)

Si es alienum. Querit hic Ja. de are. nunquid minor possit rem suam cum alio permutare. Et est ar. q. non ibi vel alia comparere. In contrarium dicit ipse est lex cuius hinc de transac. quia quod est in eius fauorem introductum non debet in eius lesionem reuerti: ut. l. q. fauore. C. de legi. et hoc si apparet euidenter meliorem conditionem facere. Item facit q. qui rem suam permutare permittit meliorem conditionem facit: ut. l. iubemus. C. de sa. sanc. eccle. et extra de reb. eccle. non ali. c. nec su per.

Ed si. In tex. ibi nulla enim communio no. q. ubi non est communio non habet locum diuisio: sed tamen interdum licet sit precepta communio agitur comuni diuidendo: ut. l. si ita quis. comu. di.

In pupillorum. No. istam. l. et tene menti. et no. q. duo pupilli habentes bona communia non possunt diuidere. doc. nostri dicunt q. possit fieri diuisio quando esset eis utile ut uidebitis per. l. in ter tutores. s. de admi. tu. et per Ly. in. l. iubemus. in prin. C. de sac. sanc. eccle.

Si pupillus. Per istum. s. Dy. dicit q. si ecclesie bona legitime sunt obligata: tunc potest creditor uendere sine decreto.

Si pretor. Quero i. pmo dixit sic testator pmitto tibi uedere fundum pro tanto non uendidit: sed dedit i. solutum: an ualeat et uel q. non ut hic. et trarium credo q. datio i. solutum est sitis uenditioni: ut. l. iij. j. pro emp. ergo et c. Preterea casus est in si mili in. l. si. s. ma. Item facit secundus punctus ad. q. q. si eps dat licentiam uedendi rem minus danosam male facit episcopus sic concedendo: quia debet specificare: sed si concedit ualet.

Uti neqz. Tene menti istam. l. que est utilis ad practicam et theoreticam et signa bene ipsam et conserua.

Uanuis. Ante decessorem potest reuocari successor. b. d. No. q. successor pns punit pdecessorem pcedentem fraudulenta ueditione s. m. Dy.

Licite. Exceptio que incipit ppetere ueditori post contractum transit ad emptorem. b. d. et de ista materia dixi i. l. cum i. re. cum ueditoris ius p ueditionem transit ad successorem. Circa qd dicit q. ius agendi acquisitum post ueditionem non transit sine ueditoris cessioe ut hic et. l. questus. s. si annua. ij. rii. j. de pe. here. nisi cohereat psona uedentis: ut. d. s. si annua. ij. rii. no aut de iure q. sito ante ueditionem et an et quando transeat et qualiter uide per Dy. in. l. flumē. s. adiectum. j. de da. infec. et. l. si certus. s. si prius. de aqua plu. ar.

In fundus. In tex. ibi cum fructibus. No. q. ubi tutor uendit p diu sine decreto pupillus non potest prediu uendicare cum fructibus nisi precio restituto: qd qui dem precium fuerit uisum couersum in eius utilitatem s. m. Ja. de are. et bene quod no.

Aulus. Testamentum irritum probat uoluntatem testatoris. b. d. et alle gabaz istam. l. An ex testamento inutili debeatur legata naturaliter: ut dixi. C. de iu. et sa. igno. l. cum qd uideatis qd ibi dixi plene.

De curatoribus fur. uel alijs et miores dadiis. Rub.

Ege. xii. tabularu.

In glo. curator est nisi non habet. Ibi. s. de tu. qui hnt cocor. l. i. C. e. titu. Dy. format

ista. q. et determinat in dicta. l. qui habebat. facit ad. q. pone substitutio est scilicet pupillo non aut exemplaris cum uideat habere respectum ad etatem non aut ad fauorem. Item an si datur curator minori et prodigo et sit mentio in dicto q. daf prodigo: an ualeat decreti dispositio. uide per Dy. et per Oldr. in. d. l. qui habebat. s. de tute. Item an si dicat q. daf maiori et prodigo qui non est prodigo. uide plene p dnm meum in. l. is cui. j. s. ob. in glo. i. Ibi an possit alienari. secus si est notorium ipsum esse prodigum: de quo plene p dnm meum in. d. l. is cui s. ob. ob. In tex. ibi furiosus sanitate: hoc est ueruz qm est certuz. si aut dubitat tunc ratiu erit in cura q. diu a iudice erit pnunciatum eu ad bonos mores reuersum. et ro ad ministratiois sit reddita: et sic s. m. Jac. de are. Quero an interdicator a lege uel ab hoie administratio furioso. et habuistis tractatus in. l. si is cui de ob. ob. Et gl. tenet q. per iudicem: et uide bene circa istam materiam: sicut iudex interdicit ei administratioem: ita ei concedit: ut. l. nihil tam naturale. j. de re. iur. als presumitur eum prodigum esse nisi per euidentissimas probatioes contra istaz psumptionem probetur: ut. l. non est uerisimile. i. pn. s. quod me. cau. Ja. de are. et ga s. fit equiparatio furiosi et prodigi. uide an in delictis equiparentur in. l. si quis in tantam. C. unde vi. Ibi vi. quero et potest induci casus. l. fulcinius. s. adeo. j. ex qui. cau. in poss. ea. q. non equiparentur. Regulariter aut in acquisitionibus et obligationibus non equiparentur. l. in negotijs. j. de re. iur. per ea que ibi habentur que no.

Ed et alijs. No. s. qui sunt alij. et glo. numerat et uide eam. et in. l. i. cum. l. seq. s. de postbu. et glo. bene allegatur.

Utm deliberaret. Ibi bonis a pretore curator uel instantibus creditoribus s. m. Dy. alias non instantibus si sit notum iudici bona disipari: ut. l. iij. in prin. C. de cura. bono. dan. qd no.

Urator. Nota q. si aliqua ciuitas habet unum qui fuisse selector uerbis q. contra euz non debet ueniri ad secundum decretum: secus contra alias personas: s. debet dari curator bonis et uendantur: et hoc per istaz. l. qua tene menti bene: quia non est alibi.

Useruare. In tex. ibi circa cause cognitionem. debet enim adhibere medicos uel alios prudentes uiros qui sciunt hoc s. m. Ja. de are. quod nota.

Uonsilio.

Uurator. In tex. ibi replicatio te xus igitur uidetur dice re q. res non reuertit. et sic est contra. s. e. ti. proximo. l. fundus. s. i. sed dicit Dy. q. hic sorte opatur interpositio decreti uel intellige huc. s. s. m. illam. l. in glo. f. remoto. imo dicere potes q. in totu fuit pdenatus: et soluit et hz excep. rei iudi. q. tatum opaf codenatio et solutio q. tu absolutio: ut. l. si qs cu tu. s. plane. de re. iur. et. l. ex morte. C. ad. l. aquil. qd no.

Uum dementis. In glo. recte. Ibi ad exhibendum. l. si res. imo dicit q. expresse respondit et subijcit cum quo et c. In glo. ibi causa. alias de utraqz fuerat questus. s. contra hoc uidetur. l. si pretor. s. de iudi. et. l. si maritus. C. de procur. ubi vni conceditur et in alio uidetur esse prohibitum. Ad so. horum contrariorum. An in. l. apud celsum. s. apud iul. de doli excep. distinguit duo membra: quia aliquando interrogatio et responsio pferuntur ab homine: aliquando a lege. primo casu si vni respodetur alij. q. non uidet esse respodens: et ita loquitur. l. si pretor. cum cocor. suis. aliquando a lege: et tunc si respodit vni. q. alteri uidetur esse rrsuz: ut hic in tex. facit

De testamento. Rub. Etiam de sum. de spugna. que sit re. nameto uis per spe. in ti. de istru. edi. s. copendio se z formam contractuum testamentorum uide ibi i. s. leg. Adde qd large appellatio te/ stamenti uerit codicillus et z etia quellibet vltia uoluntas fm gl. z bal. in. l. ij. C. coia d le. b. Diffinitio nem pfectaz adde. l. i. cuz glo. s. de ca. dimi. AD. DE q pau. d ca. se quif dif finitioem iuriscosultu qua dicit pfectis sima. z q gl. bene die sub audiedo cu i stitutio. here die qz ppter id q die bar. bal. dicit ipe no pot dfer ni testametu a legato uel fideicom. na etiam lega tum pot di ci uoluntatis nostre iusta .i. pfecta sen tertia habito respectu ad ea pfectio. que in eo requiritur ut si at cora qng testibus z si cut z testame ru habito re spectu ad illd q requiritur in eo q fiat cora septem z cuz instit. heredis. c. Id est pfecta adde gl. in au. de he re. s. fal. s. ex heredatos : qua ad h su me poderat ibi Ang. qui uoluit q istd uerbu iustuz adaptat iusti cie z ordini iuris: aut sta tutoru p qua glo. dicit ibi idem ang. q si supior co mittit cam h modo audias z iustitia faci as q illa uer ba iportant iusticiaz ptio z iuris ordi nez. facit. l. i.

.l. i. de diuer. z tepo. p. scrip. z. l. aurelius. s. sticho. de li ber. leg. que indefinita equipolet vli: ut. l. si plurib. j. s. leg. i. sed si indistricte p. l. uni. q. respodere uidet vlr ee respoluz: nisi aliqd dimittere a. l. ergo zc. p hac opi. facit. l. apud cellu. s. apud iul. in fi. j. de doli excep. p An. de pi. qd no.

Questum. Iste est singularis. s. z oes im piti allegant ipm in fi. C. Op. q tractus no sit iure. z glo. no soluit. C. Op. qa solue re est dare. z dare est iuris: ut. l. ubi aut in fi. j. de sbo. obli. ergo zc. So. est iuris soluere. z sic solue ut dixi ti bi super rubrica. j. de solu. z. l. si stipulatus. s. pe. j. s. ob. Alterius dicitur hic alienare. quid iuris. glo. dicit ides cu de ambob. interrogauit: z d vno rudit: de alio uidet idē respondere. In cotrariu facit. l. z si sine. s. q ppo. s. d mino. vbi de uno ridedo affirmatiue i alio uidet negare. z clari in. c. none. et de presump. breui ter qruz est in pposito puto glo. uerū dicere: ut appa ret ex sine istius. s. uel iste. s. inducitur in ar. fecisti du os pcuratores in iudicio ad respondēduz positiob: z unus dixit credo. z alter dixit no credo. qritur quid iuris. dicit By. q h est ar. q debet stari negari. z mihi uidet q Inno. teneat idē: qa bētur p no rifo: z sic p cedif tanq cotra cotumace. z ista responsio obseruat que no ualet: ut. l. de etate. s. qui tacuit. s. de iter. acti. z de hoc dicit Inno. extra de procur. c. in nostra pre sentia circa prin.

Alius. No. ista. l. z istud qd hic dicitur q officiu curat oris dati bonis non transit ad heredem: quod tene menti: quia est tex. peregrinus.

Alianus. Bona lex est z inducifi ar. ad. q. de errore an ipe diat traslatioem diuiz: qd no tango nuc.

Bagnato. Nota q curatores n possut minuere d bo nis pupilli si liberaf pupillus per mulierez vi uentē. hoc dicit tene meti.

Epe. Nota q curator furiosi z pdigi est legitimus: z q in defectum p uenit ad datiuu. Sed qd d dato furdo z mu to uel aliter impedito est legitim. uel datiuus? glo. C. de epi. audie. l. de creatioibus. tz q in istis duobus ca sibus sit legitimus. z idē tz insti. de cura. s. i. glo. uidet aliter dicere in. l. i. in fi. cu. l. se. z seq. s. de postu. z uide ibi notata per glo. qd no. z tene bene cordi.

Furioso. No ista. l. z est no. casus ideo tene meti z cordi.

De testamētis. z qui testamētū facere possūt: z quē admodum testamenta fiant. Rub. l. i. m.

Glo cotinuat rubri. duob. modis. pmo ad proxia. Supra dictū est de tutelis que dātur in testamētis. iō dic ponit de testa. Secūdo sic. volumina digestoz sūt diuisa in. vij. partes: hūimus quattuor: hic incipit gn ta: ut. C. de ve. iur. enu. l. ij. s. quintus. **Querit** glo. quare iuriscosultus incipit a diffinitōe. dic ut in ea que clara est. Ex. l. sequēti.

Testamenti diffinitio posita per iuriscosultum an sit pfecta. Et an iustuz sit testamētum in quo filius iuu ste exheredat. Et an testamētuz in quo filius est exhe redatus inserta legitima ca no tamē uera sit nullū ipo iure. Et an testamētuz eius qui igredit religioem. Et quādo mors ciuilis habeat eundem effectum quē na tural. Et an testamētū sit qd corpale uel incorporale.

Testamentum hic pōv tur diffini tio testamēti. C. Op. legatū est iusta snia uoluntatis nostre de eo qd qz post mortē

fieri uoluit: ut. l. legatū. j. de le. ij. ergo legatū est testa mētum: quia cui congruit diffinitio congruit z diffini tū: ut. l. i. s. i. s. de dolo. z. l. ois diffinitio. de re. iur. sed hoc est falsū: ut. l. si idem. C. de codicillis. ergo ista dif finitio nō est bona. Huius timore qdam dicunt q de beat hic subaudi. de eo. f. uniuerso. Istud reprehēdit glo. nam testamētum est etiam si quis instituit i re certa: ut. l. i. s. si ex fundo de here. insti. Preterea pōt esse fideicomissuz uniuersale uel donatio causa mortis vltis: z tamē nō est testamētum. Ideo dicit glo. ut ces sent omnia cotraria subaudias cū instōne hēdis. Duz uidetur mihi q iuriscosultus nesciuit diffinire testm: z q ista diffinitio egeat subtili subauditōe. ego dico diffi nitionē perfectam sine subauditōe aliqua z cessante cotraria. Ideo pro ea declarāda sciendum est q dif finitio dōt ponere substantia rei diffinita. z per hoc debet cotinere genus sub quo res est diffinita. Itē de bet pōtinere differētiā: ut p hoc appareat q differt ab alijs spēbus cotentis sub illo genere: ut p3 in oibus. ll. in quibus diffinitio ponit tanq genus. Sēntentia eniz cotinet oem cuiuscūqz rei deliberate uolūtates. Ideo dicitur sententia iudicis in ti. de sen. quia sic delibera uerit z sic determinauit. Dicitur snia legis: ut. l. sententia. s. de testa. tu. Dicitur sententia hois etiam si tacite appareat de sua uoluntate: vt. l. impuberibus. s. prete rea. de suspec. tu. Dicitur sententia hoc est deliberatio z dispositio testatoris: vt hic ponitur pro genere. Po nitur in diffinitione uoluntatis hoc ponitur ad dnam illus dispositionis que est enunciatiua non uoluntaria seu dispositiua. de qua plene dixi in. l. ex hac scriptura. j. de donati. Ponitur etiā in diffinitione nostre: hoc est nostorum qui sum. liberi z ciues romani. nam sub diti alterius potestati uel nō ciues nō possūt facere testa mētum: ut. j. e. l. iij. z ibi no. z. l. qui in potestate cuz similibus. Ponitur enim in diffinitōe iusta. z istd uer bum pluribus modis sumitur h. Uno modo iusta h ē solennis ad differētiā nō solēnis uoluntatis que non dicitur testamētuz: ut insti. de here. que ab inte. in pū. Item iusta hoc est legitima z a iure pmissa nō impro bata. si eniz quis institueret nō capacē uel turpiter di sponeret nō esset testamētuz: ut. l. qdam. de condi. isti. z. l. meuius. de condi. z demō. z. C. de here. insti. l. i. z hoc etiā dicit glo. Itē etiā dicitur iusta idest perfecta sicut dicitur iusta etas hoc est perfecta etas: ut. j. de le. .iij. l. cū filio. s. fi. z per hoc ego dico q iuriscosult. po sult hic diffinitioem perfectaz. z de heredis institutioē intellexit. nō ē enim dispositio perfecta nisi heres isti tuatur cuz nō sit dispositum in quem trāseant actioēs ne quis sit ille qui personaz defuncti representet. Dēs ergo alie uolūtates qruūqz de diuerso dicunt impfe cte: nec per se possunt subsistere: z sic non esset necessa ria subauditio glo. Ponitur etiā in diffinitione d co qd quis post mortem suaz fieri uoluit. hoc qd dicit p mortem suaz ponit ad differētiā dispositionū iter uiuos. Apparet ergo q hec diffinitio ē bona z perfe cta. C. Op. q aliter diffiniatur. insti. e. in princi. ubi dicitur q testamētum ē testatio mentis. Solu. ibi non ponitur diffinitio: sed allusio seu deriuatio uocabuli q nō ponit substantiaz rei. Et ista allusio comprehendit codicillum qui uere nō ē testamētum: ut. l. si idem. C. de codicillis. Et ex hoc dico q si queratur que est pro pria significatio uocabuli si allusio repugnat diffinitio ni propria significatio potius sumitur ex diffinitio ne q ex allusione. Ego dixi in. l. cunctos populos. in materia interpretationis statutorum. **Querit** quid si in testamento filius immerito exheredatur: an iu stum sit testamētum. Glo. dicit h q sic nisi expugna retur per querelam quā no. quia si loquamur de iure isto sine dubio glo. dicit uerum: ut. j. de vulg. z pu. l. i. substitutione. Sed si loquamur fm iura noua: tunc si